

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: **Ing. Č. P.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Martinem Bílým
sídlem Veleslavínova 252/5, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 8. 2020, č. j. X, ve věci starobního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Spor byl v posuzovaném případě o to, jestli žalovaná žalobci nezapočetla dobu studia na střední škole jako dobu důchodového pojištění v souladu se zákonem a koordinačními předpisy a jestli tento svůj postup v napadeném rozhodnutí odůvodnila zákonným způsobem.
2. Žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla žalobci námitky proti svému rozhodnutí ze dne 12. 6. 2020, č. j. X. Tímto rozhodnutím žalovaná přiznala žalobci český (dílčí či poměrný) starobní důchod. Žalovaná uvedla, že nárok na tento důchod žalobce měl na základě dob pojištění, které získal na území České republiky (dále jen „ČR“) s přihlédnutím k dobám pojištění, které získal na území Bulharska.
3. Žalovaná přiznala žalobci starobní důchod podle § 29 odst. 1 písm. k) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

jen „ZDP“), s přihlédnutím k čl. 6 a 52 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. 4. 2004 (dále jen „nařízení č. 883/2004“) a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. 9. 2009 (dále jen „nařízení č. 987/2009“).

4. Žalobce ve správním řízení v námitkách žádal, aby mu žalovaná započítala také dobu studia na střední škole v Bulharsku.
5. Nesporné mezi účastníky řízení bylo, že žalobce byl v době podání žádosti o starobní důchod občanem ČR a že střední školu v Bulharsku vystudoval. Žalobce ve správním řízení doložil rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) ze dne 1. 8. 2019, č. j. X o tom, že studium žalobce na Matematickém gymnáziu „Baba Tonka“ v Ruse v Bulharsku od 15. 9. 1970 do 26. 6. 1973 je postaveno na roveň studia na středních školách v ČR. Nesporná byla skutečnost, že žalobce byl do roku 2014 občanem Bulharska jakožto členského státu Evropské unie (dále jen „EU“), že v ČR studoval vysokou školu od 1. 9. 1976 do 31. 7. 1980 a byl v ČR zaměstnaný od 18. 12. 1990 do 14. 1. 2019.
6. **Žalovaná v rozhodnutí o přiznání starobního důchodu ze dne 12. 6. 2020** uvedla, že nelze hodnotit žalobci dobu studia na střední škole v Bulharsku, i když je postaveno na roveň studia v ČR, protože ji nepotvrdil jako dobu pojištění bulharský nositel pojištění, který primárně o zápočtu této doby rozhoduje. Žalobce v době studia podléhal bulharským právním předpisům, nikoli českým.
7. **Žalovaná v napadeném rozhodnutí** k námitce žalobce k zápočtu doby studia žalobce na střední škole v Bulharsku uvedla, že se ztotožňuje se závěrem z rozhodnutí ze dne 12. 6. 2020. Doba studia na střední škole v jiném členském státě EU, zejména před 18. rokem věku, nelze podle českých právních předpisů hodnotit jako získanou dobu pojištění ani v případě potvrzení jeho rovnosti se studiem na českých středních školách. O zápočtu studia primárně rozhoduje nositel pojištění státu, jehož právním předpisům studující osoba podléhala v době studia. Bulharský nositel pojištění studium žalobce v letech 1970 až 1973 na střední škole v Bulharsku jako dobu pojištění nepotvrdil. Proto ani žalovaná není oprávněna tuto dobu zhodnotit jako dobu pojištění a vůbec ne jako českou dobu pojištění.
8. **Žalobce v žalobě** namítal, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a že se žalovaná s námitkami žalobce nevypořádala. Žalovaná neuvedla žádné konkrétní ustanovení zákona, mezinárodní smlouvy nebo přímo použitelného předpisu EU, o které se její názor na započtení doby studia opírá.
9. Napadené rozhodnutí je v rozporu se zásadou rovnosti. Pokud by šlo o českého občana a studium na střední škole v ČR, doba studia by se mu započítala podle § 21 odst. 1 písm. a) ZDP jako doba pojištění. I kdyby šlo o bulharského občana, který by studoval střední školu v ČR například jako syn diplomata, také by se mu doba studia v ČR započítala jako doba pojištění. Žalobce získal potřebnou kvalifikaci studiem v cizině, aby ji následně využil pro získávání výdělků v ČR, kde odváděl platby do českého systému důchodového pojištění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ – č. j. 4 Ads 145/2011-69).
10. Žalobce poukázal na případ bývalého polského občana Č. M., který měl rovněž v době podání žádosti o důchod české občanství, ale studoval střední školu v ČR a žalovaná mu dobu studia uznala jako dobu pojištění, a to po intervenci veřejného ochránce práv. Tento

případ je popsán ve Sborníku stanovisek veřejného ochránce práv, Důchody II, na str. 141 a 327, ISBN 978-80-87949-41-2.

11. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** konstatovala, že bulharský nositel pojištění žalobci dobu studia na střední škole nepotvrdil a žalobce tak dosáhl doby pojištění 43 let a 1 den. Žalovaná odkázala na § 13 odst. 1 ZDP a § 169a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 13. 12. 1995 s tím, že by za dobu studia na střední škole muselo být zaplacen pojištění, a to podle doktrinárního výkladu (Přib., J. Voříšek, V. Důchodové předpisy s komentářem. Nakladatelství ANAG, 2012, str. 101).
12. „Podle stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí k dané problematice“ lze studium v nesmluvní cizině před 1. 5. 1990 před 18. rokem věku hodnotit podle českých „vnitrostátních“ předpisů (není-li uzavřena mezinárodní smlouva nebo neaplikují-li se koordinační pravidla EU), jsou-li splněny tyto podmínky: 1. české státní občanství, resp. občanství členského státu EU nebo smluvního státu v době podání žádosti o důchod nebo u občanů třetích států získání deseti let pojištění v ČR, 2. zaplacení pojistného za tuto dobu ve smyslu § 13 ZDP; to však neplatí v případech, kdy žadatel byl ke studiu do ciziny vyslán, neboť na vyslané studenty se po dobu jejich studia vztahovaly pouze české právní předpisy, 3. podle rozhodnutí MŠMT bylo toto studium postaveno na roveň studia na středních školách v ČR [srov. § 21 odst. 1 písm. a) ZDP]. Studium se hodnotí jako doba zaměstnání (pojištění) v rozsahu 100 %. Ze stanoviska dále vyplývá, že při hodnocení studia v tzv. smluvní cizině, tedy ve státech aplikujících koordinační nařízení EU nebo bilaterální smlouvu o sociálním zabezpečení, o zápočtu studia primárně rozhoduje nositel pojištění státu, jehož právním předpisům studující osoba podléhala v době studia.
13. Studium žalobce v Bulharsku, tedy jiném členském státě EU, nelze podle českých právních předpisů hodnotit, a to ani na základě rozhodnutí MŠMT, že bylo toto studium postaveno na roveň studia na středních a vysokých školách v ČR. O zápočtu primárně rozhoduje bulharský nositel pojištění, jehož právním předpisům žalobce podléhal v době studia. Jestliže tedy žalobce v době studia nepodléhal českým právním předpisům o důchodovém pojištění (nebyl vyslán z ČR ke studiu do smluvní ciziny), není žalovaná oprávněna takové studium podle českých právních předpisů hodnotit. Odůvodnitelnou výjimkou z tohoto pravidla by podle žalované byla situace, kdy ve smluvním státě, na jehož území studium probíhalo, nebyla získána žádná započitatelná doba důchodového pojištění, resp. daná osoba získala pouze dobu pojištění podle českých právních předpisů. Případ není srovnatelný s případem podle rozsudku NSS č. j. 4 Ads 145/2011-59, protože v něm šlo o studium na Volgogradském státním institutu v Rusku, tedy o dobu studia získanou v nesmluvní cizině.
14. **Žalobce v replice** zopakoval námitku, že žalovaná ani ve vyjádření k žalobě neuvedla právní předpisy, o které svůj závěr opírá a její rozhodnutí je v rozporu s judikaturou. Stanovisko ministerstva není obecně právně závazné. Nesprávný je i argument žalované, že české právo není založeno na precedentech, protože platí zásada rovnosti (před zákonem) a argumentace judikaturou je v dané věci stěžejní.
15. Žalovaná pomíjí čl. 5 nařízení č. 883/2004, podle kterého je zaručena rovnost zacházení podle různých vnitrostátních předpisů a zejména čl. 4, podle kterého osoby, na které se nařízení vztahuje, požívají stejné dávky a mají stejné povinnosti jako státní příslušníci, a podle čl. 5 bodu b) platí, jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský

stát k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jako by k nim došlo na jeho území.

16. Pokud by žalovaná studium na střední škole českému občanu započítala, je třeba, aby ho započítala i žalobci. Pokud má žalovaná za to, že je zde důvod pro odlišné zacházení, žalobce navrhl předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU. V evropském právu je teleologický a systematický výklad daleko běžnější než gramatický a má zpravidla větší relevanci.
17. K argumentu žalované, že žalobce neplatil za dobu studia na střední škole pojistné podle § 13 ZDP, žalobce namítl, že ani český student neplatil za tuto dobu pojistné. Žalobce nemohl vědět v době studia na střední škole, že v budoucnu se stane občanem ČR. ČR na tom dokonce „vydělala“, protože žalobce získal základní a střední vzdělání v Bulharsku a ČR nenesla žádné náklady. Judikatura NSS dospěla k ústavně konformnímu výkladu doby pojištění a studia v cizině (rozsudky NSS č. j. 6 Ads 23/2007-101, č. j. 6 Ads 100/2006-79 a č. j. 6 Ads 66/2007-50).
18. Pokud žalovaná své rozhodnutí založila na tomto argumentu, což není však patrné ani z napadeného rozhodnutí, ani z vyjádření k žalobě, pak se nevypořádala s námitkami žalobce. Žalovaná žalobcem citované případy a judikaturu opomenula bez patřičného odůvodnění. Rozhodnutí žalované je také diskriminační, protože rozlišuje osoby, které získaly občanství udělením a narozením (srov. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 145/2011-59).
19. **Žalovaná v duplice** namítla, že kdyby zhodnotila žalobci dobu studia na střední škole, i když ji nepotvrdil bulharský nositel pojištění, diskriminovala by tím občany nejen bulharského státu, kterým by za srovnatelných podmínek uvedenou dobu studia nezhodnotila. Proto podle koordinačního nařízení o hodnocení doby pojištění pro účely důchodového pojištění rozhoduje pouze členský stát, v němž byla doba pojištění získána. Žalovaná toto rozhodnutí není oprávněna přijmout. K zásadě rovnosti se vyjádřil NSS v rozsudku č. j. 6 Ads 21/2013-70 tak, že žadatel bude ve všech státech posuzován stejně, nikoli že řízení dopadne ve všech státech stejně, protože předpisy v oblasti sociálního zabezpečení jsou v různých státech různé, někdy velmi různé.
20. **Žalobce v dalším vyjádření** setrval na názoru o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí a zdůraznil, že je český občan a že podle judikatury nelze činit rozdíly mezi občany, kteří získali občanství udělením a narozením, jinak jde o nedůvodnou diskriminaci. Za dobu studia na střední škole se neplatí za české občany pojistné, stejně jako tomu bylo v případě žalobce. Žalovaná upozornila na čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009¹, podle kterého „dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely základního nařízení a prováděcího nařízení, jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné státem, který je vydal“. To se však týká uznání dokumentů, které uznány byly, a netýká se dob pojištění. Poukaz žalované na smluvní a nesmluvní cizinu by měl význam v případě, kdy by neexistovala koordinační nařízení EU.
21. Soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při

¹ https://www.ochrance.cz/vystupy/edice-stanoviska/Sbornik_Duchody-II_eBook.pdf

přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 10. 8. 2020.

22. Lichá je **námítka nepřezkoumatelnosti** z důvodu, že se žalovaná nevypořádala se všemi námitkami žalobce.
23. Soud nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí žalované neshledal. Ve správním řízení tvoří rozhodnutí obou stupňů jeden celek – srovnej již ustálenou judikaturu NSS, například rozsudek č. j. 6 As 161/2013-25.
24. Z napadeného rozhodnutí žalované jakožto jednoho celku je zřejmé, že obsahuje nosnou argumentaci. Je zjevné, jakými úvahami se žalovaná řídila, z jakého důvodu nepovažovala za důvodnou právní argumentaci žalobce, proč považovala námitky za liché, mylné, vyvrácené nebo nepřípustné a proč subsumovala skutkový stav pod vybrané právní normy. Z rozhodnutí je zjevné, jak žalovaná rozhodla, v jaké věci, výrok odpovídá odůvodnění a rozhodnutí neobsahuje vnitřní rozpory. Z odůvodnění vyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé.
25. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného může podle judikatury plynout též z toho, že se jako odvolací orgán nezabýval všemi odvolacími námitkami, tedy že nevyčerpal celý rozsah odvolání [srov. rozsudky NSS č. j. 3 As 51/2007-84 a č. j. 8 Afs 66/2008-71]. Neznamená to ovšem, že by odvolací správní orgán musel ke každé odvolací námitce podrobně odůvodnit své stanovisko a vypořádat každý dílčí argument odvolatele. Námitky lze vypořádat i tak, že správní orgán prezentuje v odůvodnění právní názor odlišný od názoru účastníka řízení, pakliže zdůvodnění tohoto názoru poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Tím minimálně nepřímě vypořádá i námitky účastníka řízení. Absence odpovědi na jednotlivé argumenty účastníka v odůvodnění rozhodnutí bez dalšího nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Podstatné je, aby se správní orgán vypořádal se všemi základními námitkami (viz rozsudek NSS č. j. 6 As 152/2014-78, Kocourek, T. § 76. In Kühn, Z., Kocourek, T. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Leges, 2019. s. 618).
26. Argumentace žalovaného rozhodnutí nebránila soudu přezkoumat ji v rozsahu žalobních námitek. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším (nejintenzivnějším) vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů tak má místo zejména tehdy, opomeneli-li správní orgán či soud na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat. Přehlédnout pak nelze ani fakt, že správní orgány a soudy nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (srov. rozsudek NSS č. j. 8 Afs 267/2017-38).
27. Neopodstatněná je námitka, že o **zápočtu doby studia žalobce na střední škole v Bulharsku** do dob pojištění měla rozhodnout žalovaná.
28. Žalovaná provedla výpočet českého dílčího starobního důchodu žalobce v souladu se zákonem o důchodovém pojištění a koordinačními nařízeními EU. Žalovaná do osobního listu důchodového pojištění žalobce správně zaznamenala jak dobu pojištění, tak i vyměřovací základy získané v rozhodném období.
29. Žalovaná postupovala podle zákona o důchodovém pojištění, podle čl. 6 a čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004 a nařízení č. 987/2009.

30. Podle čl. 6 nařízení č. 883/2004 platí, že „*nestanoví-li toto nařízení, příslušné instituce členského státu, jehož právní předpisy podmiňují: - získání, zachování, trvání nebo opětné nabytí nároku na dávky, - použití některých právních předpisů, nebo - přístup k povinnému, dobrovolnému pokračujícímu nebo dobrovolnému pojištění nebo vynětí z něj, získáním dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení, přiblíží v nezbytném rozsahu k získaným dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, jako by byly získány podle právních předpisů, které tato instituce uplatňuje.*
31. Podle čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004 „*příslušná instituce vypočte výši náležející dávky výpočtem teoretické výše a následně skutečné výše dávky (poměrná dávka) takto:*
- i) teoretická výše dávky se rovná dávce, kterou by dotyčná osoba měla nárok, pokud by všechny doby pojištění nebo bydlení získané podle právních předpisů ostatních členských států byly získány ke dni přiznání dávky podle právních předpisů, které uplatňuje. Pokud podle těchto právních předpisů výše dávky nezávisí na délce získaných dob, považuje se uvedená výše za teoretickou výši;*
 - ii) příslušná instituce pak stanoví skutečnou výši poměrné dávky tak, že použije na teoretickou výši poměr mezi délkou dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů, které uplatňuje, a celkové délky dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů všech dotčených členských států.“*
32. Podle čl. 1 písm. t) nařízení č. 883/2004 se přitom dobou pojištění rozumí doby přispívání, zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, jak jsou definované nebo uznané jako doby pojištění právními předpisy, podle kterých byly získány nebo považovány za získané, a veškeré doby za takové považované, jsou-li podle uvedených právních předpisů rovnocenné dobám pojištění.
33. Podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 987/2009 se pro účely článku 6 základního nařízení příslušná instituce obrátí na instituce členských států, jejichž právní předpisy se na dotyčnou osobu také vztahovaly, aby určila všechny doby získané podle těchto právních předpisů.
34. Konečně, podle čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely základního nařízení a prováděcího nařízení, jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.
35. Z citovaných pramenů práva EU vyplývá, že žalované nepřísluší přezkoumávat údaje potvrzené bulharským nositelem pojištění. Naopak, z čl. 5 odst. 1 prováděcího nařízení se jednoznačně podává, že žalovaná a české soudy jsou vázány dokumenty vydanými bulharským nositelem důchodového pojištění, včetně jím (v příslušném formuláři) sdělených informací o době pojištění získané žalobcem na území Bulharska.
36. Jinými slovy, bulharské doby pojištění je oprávněn hodnotit pouze bulharský nositel pojištění, a to podle bulharských právních předpisů. Bulharský nositel pojištění nepotvrdil dobu studia žalobce na střední školen v Bulharsku jako získanou dobu pojištění, neuznal ji. Žalobce neuvedl žádnou konkrétní námitku rozporu tohoto postupu s konkrétním ustanovením zákona nebo koordinačního nařízení.

37. Ačkoliv lze v obecné rovině uvést, že je povinností žalované vyjasnit případné pochybnosti o správnosti skutečností uvedených bulharským nositelem pojištění (k tomu srov. čl. 5 odst. 2 a následující nařízení č. 987/2009 či rozsudek NSS č. j. 4 Ads 381/208-26). V posuzované věci však žalobce v řízení před žalovanou proti údajům uvedeným bulharským nositelem pojištění žádné relevantní námitky v tomto směru nevznesl. Žalobce se pouze dovolává principu rovnosti, zcela však pomíjí aplikované právní normy včetně koordinačních pravidel, která princip rovnosti obsahují a vysvětlují jeho užití. Žalovaná v souladu se zákonem uzavřela, že vzhledem k okolnostem musela vystavit osobní list důchodového pojištění žalobce na základě údajů obdržených od bulharského nositele pojištění. Pokud nevyvstaly v řízení před žalovanou žádné relevantní pochybnosti o správnosti těchto údajů, nebylo namístě, aby se žalovaná *ex officio* obracela na bulharského nositele pojištění s jakýmkoli dotazy.
38. Dobu pojištění v případě tzv. proporcionálních smluv o sociálním zabezpečení, které jsou založeny na principech koordinace, totiž hodnotí nositel pojištění státu, podle jehož právní úpravy měla být doba pojištění získána, a postupuje přitom výhradně podle vlastního práva. Tím se aplikace proporcionálních smluv (které v právu sociálního zabezpečení dominují) liší od aplikace tzv. teritoriálních smluv [v čisté podobě pouze (dnes již neúčinná) smlouva se Svazem sovětských socialistických republik publikovaná pod č. 116/1960 Sb.], podle nichž by se nárok na důchodové dávky vznesený v České republice posuzoval podle vnitrostátního práva, a byl by to tedy český nositel pojištění, kdo by podle českého práva hodnotil rovněž dobu pojištění získanou v zahraničí (k vysvětlení rozdílu mezi proporcionálními a teritoriálními dvoustrannými smlouvami viz Koldinská K., Pikorová G., Švec L., Tomeš I. Sociální zabezpečení osob migrujících mezi státy EU. 2. vydání. Praha: C. H. BECK, 2012, str. 35).
39. S ohledem na princip aplikace jednoho právního řádu (čl. 11 odst. 1 nařízení č. 883/2004) nelze posléze stejnou dobu hodnotit ještě jednou optikou českých právních předpisů – srov. obdobné případy jako u žalobce – rozsudek NSS č. j. 7 Ads 397/2019-26 (Litva), č. j. 3 Ads 273/2020-31 (Slovensko), č. j. 6 Ads 14/2021-38 (Chorvatsko) nebo srov. zprávu veřejného ochránce práv ze dne 24. 4. 2019, sp. zn. 4018/2018/VOP, část C.3, dostupná na <https://eso.ochrance.cz>.
40. Veřejný ochránce práv ve sborníku Důchody s cizím prvkem (27), vydání z roku 2023 (str. 87 a násl.), dospěl ke shodnému právnímu názoru. Žalovaná není povinna se obracet na zahraničního nositele pojištění, pokud ve věci nevyvstaly při shromažďování podkladů rozhodnutí nesrovnalosti, které bylo třeba vyjasnit a žádat vysvětlení cizího nositele pojištění. Tato povinnost netíží žalovanou také tehdy, když žadatel o důchod nevznesl v řízení žádné relevantní námitky anebo jen nesouhlasí se zahraniční právní úpravou.
41. Jak se podává z námitek žalobce, byl si dobře vědom toho, že žalovaná není oprávněná v souladu s čl. 1 písm. t) nařízení č. 883/2004 a čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 hodnotit dobu studia žalobce na střední škole v Bulharsku namísto bulharského nositele pojištění a že byla povinna uznat pouze doby pojištění, které tento nositel pojištění potvrdil. Žalobce totiž ve svých námitkách v bodě 1 v posledním odstavci uvedl, že „opravu bulharské doby pojištění potřebuje mít pro zvolený způsob řešení dílčího bulharského důchodu“. Žalobce v námitkách správně zdůraznil, že v době studia na střední škole podléhal bulharským právním předpisům. Žalobce neuvedl žádné konkrétní ustanovení zákona či citovaných nařízení, které žalovaná porušila. Odvolával se pouze obecně na případ osoby, kterou zná (ale nejmenoval ji) a které žalovaná uznala vedle bulharských dob pojištění i dobu studia na

střední škole – to však bylo v České republice. Žalobce tak srovnává dva případy, které nejsou skutkově srovnatelné.

42. Soud souhlasí s argumentem žalované, že právní závěry v rozsudku NSS podle č. j. 4 Ads 145/2011-59 na posuzovanou věc nedopadají, protože šlo o případ studia na Volgogradském státním pedagogickém institutu v bývalém SSSR a žalovaná věc posuzovala v době, kdy Česká republika neměla s nástupnickou Ruskou federací uzavřenou žádnou smlouvu týkající se důchodů. Šlo tedy o tzv. bezesmluvní cizinu a zcela jiný případ, než je případ žalobce.
43. K argumentu žalobce případem polského občana Č. M. soud odkazuje na kartu záznamu veřejného ochránce práv k případu sp. zn. 2535/2013/VOP², podle kterého případ tohoto občana popisuje nejbližše rozsudek NSS sp. zn. 4 Ads 111/2011. Ten však neobsahuje mezinárodní prvek a týká se pouze českého invalidního důchodu. K tomu je třeba dodat, že obecně nelze přijmout tezi, že by rozhodnutí v jedné či více věcech žalovanou zavazovala bezvýjimečně k témuž postupu do budoucna, nejedná se totiž o vázanost tzv. vlastní praxí, která může být principem pouze u případů zákonem výslovně neupravených. Žalovaná musí samozřejmě dbát základní zásady správního řízení zakotvené ve správním řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), tedy aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly (§ 2 odst. 3), ovšem ani tento princip nemůže vést k identickému rozhodování, pokud by se zjistilo, že žalovaná aplikovala zákon chybně. Pak je legitimním důvodem pro změnu rozhodovací praxe zjištění chybného aplikačního postupu (srov. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 23/2007-101).
44. Žalobce v replice poukázal na nepřiléhavou judikaturu. Na věc nedopadá rozsudek NSS č. j. 6 Ads 23/2007-101, protože šlo o studium v bývalém SSSR, nikoli o aplikaci práva EU. Stejnou či obdobnou právní otázku neposuzoval NSS ani v rozsudcích č. j. 6 Ads 100/2006-79 a č. j. 6 Ads 66/2007-50, neboť žalobci byli vysláni ke studiu vysoké školy v Polsku a jednalo se u nich o dobu institutu tzv. vyslaných pracovníků (resp. interního vědeckého aspiranta). Charakter doby pojištění byl jiný.
45. Ve věcech důchodového pojištění není možné použít rozšiřující výklad právních předpisů, neboť by to bylo v rozporu se zájmy ostatních pojištěnců (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2000, sp. zn. II. ÚS 376/2000, č. 187/2000 Sb. ÚS).
46. Soud proto přisvědčil žalované, že sama nebyla oprávněna zahraniční doby pojištění posuzovat, nadto podle českých vnitrostátních právních předpisů. Žalovaná vydala napadené rozhodnutí v souladu se zákony a koordinačními nařízeními EU.
47. Krajský soud nepoložil předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU, protože v řízení před soudem nevyvstala otázka výkladu základních smluv (primárního práva) nebo otázka platnosti a výkladu sekundárního práva Evropské unie, a současně soud nepovažuje rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozhodnutí. Evropský právní předpis, jehož bylo v řízení použito, je natolik jasný, že nevyžaduje dalšího výkladu. Jak soud citoval výše, spornou právní otázkou se již opakovaně zabýval i NSS.
48. Závěrem soud shrnuje, že žalovaná zjistila správně skutkový stav, vybrala správně právní předpisy, pod které jej subsumovala a z toho vyvodila v souladu se zákonem správné

² https://www.ochrance.cz/uploads-import/Publikace/sborniky_stanoviska/Sbornik_Obcanstvi_EU.pdf

skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil a žalobu zamítl jako nedůvodnou v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s.

49. Úspěšná žalovaná a neúspěšný žalobce nemají právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 9. února 2024

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně